

USTAWA

z dnia 13 czerwca 1967 r.

o Cchołniczej Rezerwie Milicji Obywatelskiej.

W celu jak najszerzego włączenia społeczeństwa do realizacji zadań związanych z zapewnieniem ładu i porządku publicznego stanowi się, co następuje:

Art. 1. Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej, zwana dalej w skrócie ORMO, jest organizacją o charakterze społecznym, zrzeszającą oddanych socjalizmowi i Polsce Ludowej obywateli, gotowych czynnie i w sposób zorganizowany uczestniczyć w ochronie ładu i porządku publicznego.

Art. 2. 1. Do zadań ORMO należy w szczególności:

- 1) rozwijanie i umacnianie wśród szerokich rzesz społeczeństwa poszanowania dla zasad współżycia społecznego oraz kształtowanie właściwego stosunku do mienia społecznego,
- 2) uczestniczenie w czynach społecznych i akcjach ratowniczych oraz w usuwaniu skutków klęsk żywiołowych,
- 3) popularyzowanie przepisów prawnych dotyczących ochrony porządku publicznego,
- 4) współdziałanie z organami Milicji Obywatelskiej i innymi organami administracji państwowej w ochronie porządku publicznego oraz mienia społecznego i mienia obywateli,
- 5) współdziałanie z organami obrony terytorialnej oraz z organizacjami społecznymi w rozwijaniu powszechnej samoobrony.

2. ORMO stosuje w swej działalności przede wszystkim środki społecznego oddziaływania.

Art. 3. 1. Członkiem ORMO może zostać pełnoletni obywatel polski, wyróżniający się nienaganną postawą obywatelską.

2. Członkowie ORMO pełnią swe obowiązki honorowo, na podstawie dobrowolnego przystąpienia do ORMO.

Art. 4. 1. Jednostki ORMO tworzy się według miejsca pracy w dużych zakładach (jednostki zakładowe) lub według miejsca zamieszkania członków w miastach, osiedlach, gromadach i wsiach (jednostki terenowe).

2. Dla działalności w ściśle określonych dziedzinach ochrony porządku publicznego mogą być tworzone specjalistyczne jednostki ORMO obejmujące członków ORMO o odpowiednich kwalifikacjach i zainteresowaniach.

3. Działalnością jednostek ORMO kierują bezpośrednio komendanci wybierani przez członków jednostki.

4. Działalnością ORMO na obszarze województwa (miasta wyłączonego z województwa) oraz powiatu (miasta stanowiącego powiat, dzielnicy w mieście wyłączonym z województwa) kierują komendanci (wojewódzcy, powiatowi, miejscy i dzielnicowi) przy pomocy swoich sztabów, jako organów pomocniczych.

Art. 5. Jednostki ORMO mogą posiadać sztandar oraz używać pieczęci i godła.

Art. 6. 1. Wykonując swoje zadania członkowie ORMO działają samodzielnie lub razem z funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej albo z przedstawicielami innych organów powołanych do ochrony porządku publicznego.

2. Zadania w zakresie ochrony porządku publicznego członkowie ORMO wykonują pod kierownictwem organów Milicji Obywatelskiej.

3. Organy Milicji Obywatelskiej obowiązane są szkolić członków ORMO w zakresie przygotowania ich do wykonywania zadań określonych w ust. 2.

4. W czasie pełnienia swych obowiązków członkowie ORMO posługują się oznaką organizacyjną lub noszą ubiór organizacyjny.

Art. 7. 1. Prezydya wojewódzkich (miast wyłączonych z województwa), powiatowych, miejskich, dzielnicowych i gromadzkich rad narodowych oraz rad narodowych osiedli nadzorują, kontrolują i koordynują działalność ORMO, zgodnie ze swoją właściwością terenową.

2. W celu wykonywania nadzoru, kontroli i koordynacji, o których mowa w ust. 1, prezydya rad narodowych powołują społeczne Komitety ORMO, złożone z przedstawicieli prezydium rady narodowej, organizacji politycznych

1 społecznych oraz przedstawicieli organów Milicji Obywatelskiej.

3. Do zadań społecznych komitetów ORMO należy również:

- 1) propagowanie działalności ORMO i pozyskiwanie kandydatów na członków ORMO,
- 2) współdziałanie z organami Milicji Obywatelskiej przy ustalaniu wytycznych dla działalności jednostek ORMO,
- 3) ustalanie zasad współdziałania ORMO:
 - a) z sądami społecznymi,
 - b) z organami obrony terytorialnej,
 - c) ze strażami pożarnymi i z Ligą Obrony Kraju oraz z innymi organizacjami społecznymi i politycznymi,
- 4) powoływanie wojewódzkich, powiatowych, miejskich i dzielnicowych komendantów ORMO oraz ich sztabów,
- 5) dbanie o wzorową postawę i wysoki poziom etyczny członków ORMO, a także prowadzenie wśród nich działalności kulturalno-oświatowej,
- 6) rozpatrywanie skarg na działalność członków ORMO.

4. Do zadań społecznych komitetów ORMO powoływanych przez prezydium miejskich, dzielnicowych i gromadzkich rad narodowych oraz rad narodowych osiedli należy ponadto:

- 1) podejmowanie uchwał o uznaniu za członka honorowego ORMO,
- 2) zatwierdzanie wyboru komendantów jednostek ORMO i ich zastępców,
- 3) nadzór nad dyscypliną organizacyjną członków ORMO,
- 4) podejmowanie uchwał o wyróżnieniu członków ORMO oraz uchwał zatwierdzających kary za naruszenie dyscypliny organizacyjnej nakładane na członków przez jednostki ORMO,
- 5) zatwierdzanie wniosków o pozbawienie członkostwa ORMO w przewidzianych w ustawie przypadkach,
- 6) załatwianie innych spraw określonych statutem.

5. Prezydium rad narodowych ustalają szczegółowy skład i sposób działania powołanego przez nie społecznego komitetu ORMO.

Art. 8. Zwierzchni nadzór nad działalnością ORMO sprawuje Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 9. Członek ORMO obowiązany jest:

- 1) sumiennie wykonywać powierzone mu zadania oraz przestrzegać dyscypliny organizacyjnej, a w postępowaniu swym kierować się zawsze zasadami uczciwości i praworządności,
- 2) swoją obywatelską postawą oddziaływać wychowawczo na otoczenie, zwłaszcza w miejscu pracy i zamieszkania,
- 3) interweniować w przypadku ujawnienia przestępstwa, wykroczenia przeciw porządkowi publicznemu lub mieniu, a w szczególności w razie potrzeby przywrócenia zakłóconego porządku publicznego lub bezpośredniej groźby jego naruszenia,
- 4) udzielać obywatelom niezbędnej pomocy zwłaszcza w przypadkach katastrof i klęsk żywiołowych.

Art. 10. 1. Członkom ORMO przysługuje przy wykonywaniu powierzonych im zadań prawo:

- 1) udzielania pouczeń w celu zapobieżenia naruszeniu porządku publicznego,
- 2) legitymowania osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia, jak również świadków przestępstwa lub wykroczenia,
- 3) kontroli przestrzegania przez użytkowników dróg przepisów o bezpieczeństwie ruchu i porządku na drogach publicznych,
- 4) doprowadzenia osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia przeciw porządkowi publicznemu lub mieniu do funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej albo do najbliższej jednostki Milicji Obywatelskiej oraz prawo stosowania przymusu bezpośredniego, nie wyłączając siły fizycznej, w granicach niezbędnej po-

trzeby, w stosunku do takiej osoby, jeżeli ona mimo wezwania i zagrożenia zastosowaniem przymusu bezpośredniego przeciwstawia się doprowadzeniu.

2. Ponadto członkom ORMO przysługuje prawo:

- 1) brania udziału w rozprawach przed kolegiami karno-administracyjnymi w charakterze oskarżyciela publicznego i wnoszenia odwołań od postanowień i orzeczeń tych kolegów w sprawach, które określi w drodze rozporządzenia Minister Spraw Wewnętrznych,
- 2) zwracania się do sądów społecznych o rozpatrzenie spraw należących do ich właściwości.

3. Zasady i sposób postępowania przy wykonywaniu przez członków ORMO uprawnień wymienionych w ust. 1 określi Minister Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzenia.

4. Członek ORMO obowiązany jest okazać legitymację organizacyjną na żądanie osoby, w stosunku do której wykonuje on swoje uprawnienia.

Art. 11. Członek ORMO korzysta w czasie wykonywania powierzonych mu zadań z ochrony prawnej, przysługującej funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej. Za przestępstwa popełnione w czasie wykonywania swych obowiązków członek ORMO odpowiada tak jak urzędnik.

Art. 12. 1. W celu pełnienia obowiązków w ORMO członek tej organizacji może być zwolniony od pracy zawodowej na okres nie przekraczający 3 dni w miesiącu.

2. Zwolnienia od pracy zawodowej udziela kierownik zakładu pracy na wniosek społecznego komitetu ORMO, a w nagłych przypadkach — na wniosek komendanta jednostki Milicji Obywatelskiej. Odmowa zwolnienia od pracy może być uzasadniona tylko szczególnymi potrzebami zakładu pracy.

3. Za czas zwolnienia od pracy członek ORMO otrzymuje z zakładu pracy wynagrodzenie w wysokości wynagrodzenia przysługującego za urlop wypoczynkowy i zachowuje uprawnienia wynikające ze stosunku pracy.

Art. 13. 1. W razie pełnienia powierzonych mu zadań poza miejscem zamieszkania, członek ORMO otrzymuje zwrot kosztów przejazdu państwowymi środkami komunikacji oraz diety w wysokości i na zasadach ustalonych dla funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej.

2. W przypadku użycia przez członka ORMO do wykonania powierzonych mu zadań własnych środków lokomocji przysługuje mu prawo do otrzymania zwrotu poniesionych kosztów przejazdu w wysokości i na zasadach ustalonych dla pracowników państwowych za użycie prywatnego pojazdu w sprawach służbowych.

Art. 14. 1. Członek ORMO, który w związku z wykonywaniem powierzonych mu zadań doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, korzysta w zakresie leczenia tego przypadku ze świadczeń zakładów społecznych służby zdrowia oraz z zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i leki, na zasadach ustalonych dla pracowników.

2. Świadczeń określonych w ust. 1 udzielają zakłady społeczne służby zdrowia na podstawie zaświadczenia wydanego przez właściwą jednostkę Milicji Obywatelskiej stwierdzającego, że uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia nastąpiły w związku z wykonywaniem obowiązków członka ORMO.

Art. 15. Zaopatrzenie emerytalne członków ORMO, którzy wskutek wypadku w związku z pełnieniem obowiązków w tej organizacji zostali zaliczeni do jednej z grup inwalidów, jak też ich rodzin, a także rodzin członków ORMO zmarłych w związku przyczynowym z pełnieniem swych obowiązków, normują przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin.

Art. 16. Członkowi ORMO służy prawo pierwszeństwa przy przyjmowaniu do służby w Milicji Obywatelskiej.

Art. 17. 1. Członkom ORMO, którzy odznaczyli się ofiarnością i dobrymi wynikami przy wykonywaniu powierzonych im zadań, udziela się wyróżnień.

2. Ustala się następujące rodzaje wyróżnień:

- 1) pochwała,
- 2) nagroda,
- 3) nadanie specjalnej odznaki ORMO.

Art. 18. W stosunku do członków ORMO, którzy naruszają dyscyplinę organizacyjną, mogą być stosowane następujące kary:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) nagana z ostrzeżeniem,
- 4) wydalenie z ORMO.

Art. 19. 1. Zgłoszenie wystąpienia z ORMO powoduje utratę członkostwa ORMO.

2. Utrata członkostwa ORMO następuje również na skutek:

- 1) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione z winy umyślnej i ścigane z oskarżenia publicznego,
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę dodatkową utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych.

Art. 20. 1. Członkostwa ORMO można pozbawić na skutek:

- 1) nieusprawiedliwionego niestawienia się do wykonywania obowiązków organizacyjnych przez okres 6 miesięcy,
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za inne przestępstwo niż wymienione w art. 19 ust. 2 pkt 1.

2. Decyzję o pozbawieniu członkostwa ORMO w przypadkach określonych w ust. 1 podejmuje społeczny komitet ORMO na wniosek komendanta jednostki ORMO.

Art. 21. 1. Minister Spraw Wewnętrznych nada ORMO statut, w którym określi szczegółowo organizację ORMO, tryb przyjmowania członków oraz zasady i tryb udzielania wyróżnień i wymierzania kar (art. 17 i 18).

2. Minister Spraw Wewnętrznych określi wzory sztandaru, pieczęci i godła ORMO oraz oznaki organizacyjnej, ubioru organizacyjnego i specjalnej odznaki ORMO, jak również zasady ich używania bądź noszenia.

Art. 22. Ministrowie Spraw Wewnętrznych i Obrony Narodowej określą zasady współdziałania ORMO z organami wojskowymi, a także zakres i tryb wykonywania przez członków ORMO ich uprawnień w stosunku do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej.

Art. 23. 1. Koszty związane z działalnością ORMO pokrywane są przez właściwe terytorialnie jednostki Milicji Obywatelskiej z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

2. ORMO może korzystać z pomocy materialnej organów państwowych, instytucji i zakładów pracy, wyrażającej się w udostępnianiu jednostkom ORMO pomieszczeń wraz z urządzeniem i ich utrzymaniem oraz w dostarczaniu środków łączności i — w miarę potrzeby — środków transportowych. Rada Ministrów może określić również inne formy pomocy.

Art. 24. Traci moc dekret z dnia 1 marca 1946 r. o Strażach Obywatelskich na obszarze Ziemi Odzyskanych (Dz. U. Nr 10, poz. 71).

Art. 25. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: E. Ochab

Sekretarz Rady Państwa: J. Horodecki